

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

**ВІДДІЛ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського
протокол № 17
від „5” 12 2012 р.
голова вченої ради
_____ П. І. Рогова

**ОБМІН БІБЛІОГРАФІЧНИМИ ЗАПИСАМИ ДОКУМЕНТІВ
ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ
НА ЗАСАДАХ КООПЕРУВАННЯ**

Інструкція

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс (ІГР) створюється у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) на засадах кооперування роботи спільно з провідними освітянськими бібліотеками МОН України та НАПН України, зокрема через обмін бібліографічними записами (БЗ) документів з метою повноцінного інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної освіти, педагогічної й психологічної науки і практики та надання до нього вільного та багатоаспектного доступу.

1.2. Розкриття змісту фондів бібліотек та надання доступу до них здійснюється за допомогою створення власних і зведених електронних каталогів (ЕК) і баз даних (БД).

1.3. Інструкція регламентує технологічний процес використання File Transport Protocol (FTP)-серверу для здійснення обміну БЗ з ЕК, створених на базі Системи автоматизації бібліотек „ІРБІС” (САБ „ІРБІС”).

1.4. Інструкція призначена для:

- відділів, що створюють БЗ в ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- бібліотек – учасниць проекту з обміну БЗ;
- бібліотек – учасниць проекту створення зведених баз даних.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

2.1. Обмін БЗ здійснюють фахівці бібліотек, які створюють бібліографічні записи в електронному каталозі й зведених базах даних.

2.2. Фахівці, що створюють бібліографічні записи в електронному каталозі та зведених базах даних:

- експортують й імпортують БЗ;
- запозичують і відправляють БЗ за допомогою FTP-серверу;
- здійснюють глобальне корегування БЗ;
- редагують БЗ.

2. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ

3.1. ЕКСПОРТ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ

3.1.1. Режим експорту призначено для збереження БЗ документів в комунікативному форматі ISO.

3.1.2. Для здійснення експорту БЗ документів у цілому слід увійти в БД ЕК, з якої передбачається експортування, знайти і відібрати потрібні БЗ.

3.1.3. Для експорту аналітичних БЗ необхідно знайти конкретний номер журналу/збірника, потім на панелі інструментів або в меню „Пошук” вибрати режим „Пошук за зв’язком”, з меню вибрати рядок „Номер журналу/Збірник ↔ Статті”. Після натискання кнопки „Виконати” система перейде на закладку „Результати пошуку”.

3.1.4. Для експортування БЗ на закладці „Результати пошуку” необхідно натиснути кнопку „Експорт” на панелі інструментів або в меню „Сервіс”.

3.1.5. У вікні, яке з'явиться, необхідно вибрати вихідний формат **ISO**, кодування – **UTF8** і натиснути кнопку „Виконати”.

3.1.6. Система запитає ім'я файлу для збереження документа і за замовчуванням збереже його в папці „irbiswrk” на диску С.

3.1.7. Для документів у цілому (дисертацій, збірників тощо) назва файлу створюється за схемою **2013_02_05_B002_dys**, де:

– **2013_02_05** – дата передачі файлу у форматі рік_місяць_число, наприклад, 5 лютого 2013 р.;

– **B002** – сигла бібліотеки – тримача документа, наприклад, Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України;

– назва документа або загальна назва групи документів латиницею, наприклад, **dys** – дисертації, **zb** – збірники.

3.1.8. Для періодичних видань назва файлу складається з назви журналу латиницею, року і номера, наприклад, **Vidkritiy_urok_2012_02** – „Відкритий урок” № 2 за 2012 р.

3.2. ІМПОРТ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ

3.2.1. Режим імпорту призначений для завантаження в ЕК БЗ документів, надісланих у комунікативному форматі **ISO**, кодування **UTF8**.

3.2.2. Для імпортування БЗ слід увійти в базу даних, до якої передбачається імпортувати записи, натиснути кнопку „Імпорт” на панелі інструментів або в меню „Сервіс”.

3.2.3. Для створення зведених БД (ЗвБД) для об'єднання імпортованих записів з наявними у вікні „Імпорт даних в БД”, що відкриється, необхідно використати функцію „Злиття” → „Формат ключа” → „Імпорт у зведений каталог (формат ІРБІС)” → „Виконати”.

3.2.4. Якщо злиття записів не потрібно, потрібно натиснути кнопку „Виконати”, у вікні „Файл для імпорту даних” слід вибрати необхідний файл і натиснути кнопку „Відкрити”, у результаті чого імпортовані БЗ завантажуються в БД.

3.2.5. Після завершення процесу імпортування з'явиться вікно з протоколом результатів імпорту і повідомленням про номери імпортованих документів. Для завершення роботи з імпортування потрібно натиснути кнопку „Вихід”.

3.2.6. Для редагування імпортованих БЗ слід натиснути кнопку „Так”; якщо редагування здійснюватися не буде – кнопку „Ні”.

3.3. ОБМІН БІБЛІОГРАФІЧНИМИ ЗАПИСАМИ ЧЕРЕЗ FTP-СЕРВЕР

3.3.1. Для того, щоб почати роботу, слід відкрити „Мій комп'ютер”, папка „Мережеве оточення”, в адресний рядок вікна ввести адресу <ftp://194.44.28.246> і натиснути кнопку „Enter”.

3.3.2. Після підключення до серверу потрібно ввести логін і пароль, які надано окремо, і натиснути кнопку „Вхід”.

3.3.3. Відкриється папка „Fileobmin”, в якій розміщено папки „Дисертації”, „Збірники” і „Журнали”. Потрібно вибрати і відкрити необхідну папку, а всередині неї вибрати папку з назвою установи або журналу.

3.3.4. Скопіювати потрібний файл з папки „irbiswrk” на диску C і вставити у вибрану папку.

3.3.5. Для отримання файлів з FTP-сервера слід вибрати потрібні файли і скопіювати в папку „irbiswrk” на диску C.

3.4. ГЛОБАЛЬНЕ КОРЕГУВАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ

3.4.1. Режим глобального корегування призначений для пакетного опрацювання групи записів БД.

3.4.2. При завантаженні номера журналу з аналітичними записами з них, треба позначити цей номер і, використовуючи режим „Пошук за зв'язком” „Номер журналу/Збірник ↔ Статті”, перейти на закладку „Результати пошуку”.

3.4.2.1. У БЗ номера журналу необхідно змінити в полі **933** „Шифр СІ або журналу” шифр надісланого номера (наприклад, B896426) на шифр, прийнятий

в бібліотеці (наприклад, B019 1), а в полі **903** „Шифр випуску” B896426/2012/3 на B019/2012/3.

3.4.2.2. Після збереження змін у записі система видасть повідомлення „Результат пошуку змінився”. Слід натиснути „ОК” і в наступному повідомленні „У результаті корегування змінився результат пошуку – для продовження роботи з корегованим документом буде здійснено перемикання контексту роботи на НОВИЙ/MFN” для подальшої роботи зі статтями натиснути кнопку „Ні”.

3.4.2.3. Після цього треба натиснути кнопку на панелі управління „Глобальна” або вибрати в меню „Корегування”.

3.4.2.4. Далі необхідно:

- в полі „Оператор” зі списку вибрати „СНА – змінити дані в полі/підполі”;
- в полі „Параметр 1 (Поле-підполі)” вибрати „463 ^ w – Шифр документа в БД”;
- в полі „Параметр 2 (Повтор)” вибрати „* – усі повтори”;
- в полі Формат 1 „(Шифр отриманого документа)” в одинарних лапках ввести шифр отриманого документа, наприклад, 'B896426/2012/3',
- в полі „Формат 2” (Шифр документа, зареєстрованого в системі) ввести шифр отриманого документа, наприклад, 'B019/2012/3' і потім натиснути кнопку „Виконати”.

3.4.2.5. Для кожної окремої назви журналу цей процес можна зберегти як відповідне завдання. Для цього, не натискаючи кнопку „Виконати”, слід клікнути кнопку „Зберегти”. Файл треба назвати відповідно до назви журналу, за замовчуванням його буде збережено в папці „irbiswrk”. Для подальшого використання цієї операції потрібно клікнути кнопку „Відкрити” → „Файл завдання”, вибрати цей файл і змінити інформацію в полях „Формат 1” і „Формат 2”. Цю операцію потрібно повторити для кожної назви журналу, зберігаючи файли під різними назвами.

¹ Шифри журналам присвоює відділ комплектування ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

3.4.2.6. Після закінчення корегування з'явиться повідомлення „Корегування завершено”, після чого слід натиснути кнопку „Повернення”.

3.4.3. Якщо завантажено лише БЗ статей, потрібно зареєструвати номер журналу, до якого вони мають бути прикріплені.

3.4.2.7. Для цього необхідно позначити БЗ статей журналу і натиснути кнопку на панелі управління „Глобальна” або вибрати її в меню „Корегування”. Система запитає про виконання глобального корегування для всієї бази; необхідно натиснути кнопку „Так”.

3.4.4. У полі „Діапазон MFN” треба вставити номери статей, наприклад 118115–11822, і повторити пп. 3.4.2.3. і 3.4.2.5.

3.5. РЕДАГУВАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ

3.5.1. Після завершення імпортування бібліографічних записів та їх глобального корегування в разі необхідності слід відредагувати БЗ згідно з потребами й особливостями каталогізування документів у кожній окремій бібліотеці.